

KOLAY ULAŞILABİLİR DİJİTAL ÇÖZÜMLER

bilincsel Dijital.com

adresine girerek,
istediğin kitabın video
çözümlerine
ulaşabiliyorsunuz.

Testlerin başındaki

karekodu

okutulduğunda
video çözümlere
ulaşabiliyorsunuz.

www.bilincsel Dijital.com

Akıllı tahtada veya
online derslerde
kullanabileceğiniz
z-kitaplarımıza
ulaşabiliyorsunuz.

Playstore ve
App Store dan
Bilinçsel Öğrenci
aplikasyonunu indirerek
video çözümlere
ulaşabiliyorsunuz.

Bu kitap 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kısmen ya da tamamen basılamaz, dolaylı dahi olsa kullanılamaz **Bilinçsel Yayınları**'nın izni olmadan, taksir, fotokopi, elektronik ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz. Her hakkı saklıdır, **Bilinçsel Yayınları**'na aittir.

Genel Yayın Yönetmeni

Mustafa Kemal YAKIN

Yazar

Özgür YILDIRIM

Tasarım ve Dizgi

Osman YILMAZ

Müşteri İlişkileri Direktörü

Nazan DERELİ

ISBN

978 - 605 - 704 - 025 - 1

Baskı

Özyurt MATBAASI - 46772

**BİLİNÇSEL KİTAP KIRTASIYE
İTHALAT İHRACAT VE TİC.LTD.ŞTİ**

Altay Mah. Orhan Bey Cad. No:5 D: 6F / G Etimesgut - ANKARA
Tel:0850 346 11 99

www.bilincsel yayinlari.com - yayin@bilincsel.com.tr

ÖN SÖZ

Kıymetli Öğrencilerim,

Müfredatla ilgili bütün kazanımların, soru tiplerinin ve dağılımlarının dikkate alınarak hazırlandığı bu kitap, AYT Edebiyat netlerinizi artırabilmek için hazırlanmış “yeni / güncel” bir kitaptır. İnanıyorum ki sizlerin emekleri, hayalleri; el emeği, göz nuru olan elinizdeki bu seçkin sorulardan hazırlanmış kitapla güzel ve mutlu bir karşılık bulacaktır.

Emeklerinizin karşılık bulması, başarılarınızın daim olması dileğiyle!..

Özgür YILDIRIM

 ozgur_yildirim_turkce

İÇİNDEKİLER

TÜRK EDEBİYATINA GİRİŞ	5
ŞİİRDE BİÇİM VE İÇERİK.....	33
SÖZ SANATLARI (EDEBÎ SANATLAR).....	47
İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI	63
İSLAMİ DÖNEM'İN İLK DİL-EDEBİYAT ÜRÜNLERİ (GEÇİŞ DÖNEMİ ESERLERİ).....	63
TÜRK HALK EDEBİYATI.....	75
DİVAN EDEBİYATI (KLASİK EDEBİYAT).....	91
BATI EDEBİYATINDA AKIMLAR (EDEBÎ AKIMLAR)	113
TANZİMAT DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATI.....	125
SERVETİFÜNUN (EDEBİYATİCEDİDE) EDEBİYATI (1896-1901)	141
FECRİATİ EDEBİYATI (1909-1912).....	151
MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATI (1911-1923)	159
CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATI (1923 SONRASI).....	175

TÜRK EDEBİYATINA GİRİŞ

Türk Edebiyatına Giriş

1. Güzel sanatların sınıflandırılmasıyla ilgili olarak

- I. Plastik (görsel) sanatlar – heykeltıraşlık
- II. Fonetik (işitsel) sanatlar – opera
- III. Dramatik (ritmik) sanatlar – müzik

öncüllerinden hangileri yanlış örneklendirilmiştir?

- A) Yalnız I B) II ve III C) Yalnız II
D) I ve III E) I, II ve III

2. Edebiyat, toplumu yansıtan bir ayna görevi üstlenir; toplumu yansıtırken de “toplumu inceleyen bilim dalı” olan sosyolojiden yararlanır. Sosyoloji de edebiyattan yararlanır. ----, ----,---- ve ---- gibi yazarların eserlerinde dönemin toplumsal yaşayışını görmek mümkündür. Bu sebeple adı geçen bu yazarların eserleri, sosyoloji açısından birer kaynak sayılabilir.

Bu açıklamaya göre boş bırakılan yerlerden birine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Ahmet Mithat Efendi
B) Hüseyin Rahmi Gürpınar
C) Ahmet Hâşim
D) Ziya Gökalp
E) Ahmet Rasim

3. Tarih, edebiyattan; edebiyat, tarihten yararlanabilir. Edebî eserlerde, tarihî bir konu, olay ya da kişiler işlenebilir. Edebî eserler, bir tarih kitabı gibi olaylara bilimsel yöntemlerle yaklaşmaz ve tarihî olayları olduğu gibi aktarmaz ancak tarihî olayları anlatırken de gerçeklere ters düşmez. Edebî eserlerin tarihten yararlanması, inandırıcı olmaları açısından önemlidir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi, Türk tarihini yansıtan romanlardan biri değildir?

- A) Kemal Tahir – Devlet Ana
B) Tarık Buğra – Siyah Kehribar
C) Halide Edip Adivar – Ateşten Gömlek
D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu – Yaban
E) Orhan Pamuk – Benim Adım Kırmızı

BİLİNÇSEL Yayınları

BİLİNÇSEL Yayınları

BİLİNÇSEL Yayınları

4. Türk dilinin değişik dönemlerde, birçok farklı alfabe ile yazıldığını biliyoruz. ----, Türklerin tarih boyunca kullandığı alfabelerden biridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Göktürk alfabesi
B) Mısır alfabesi
C) Latin alfabesi
D) Arap alfabesi
E) Kiril alfabesi

5. Shakespeare'nin *Romeo ve Juliet* adlı oyununu bir metin olarak okumak ve ele almak elbette belli bir etki uyandırır ancak aynı oyunun sahnede izlenmesi izleyiciyi daha farklı biçimde ve ölçüde etkiler. *Romeo ve Juliet* 'in dünyaca ünlü aktör Leonardo Dicaprio ile beyaz perdeye yansıtılmasının etkisi ise ikisinden de farklıdır.

Bu parçada Shakespeare'in *Romeo ve Juliet* adlı oyunuyla ilgili olarak verilenler, iletişimle ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek oluşturur?

- A) Gönderici
B) Alıcı
C) Dönüt
D) İleti
E) Kanal

Türk Edebiyatına Giriş

6. I. Bir dilin o ülke içinde görülen değişik konuşma biçimlerini, söyleyiş türlerini ve ayrılıklarını yansıtan türüne ---- denir.
- II. Bir dilin bilinmeyen bir dönemde tarihî, siyasi, kültürel nedenlerle, zamanla ses, yapı ve kelime hazinesi bakımından büyük farklarla kendisinden ayrılan kollarına ---- denir.
- III. Bir dilin bilinen tarihî gelişim sürecinde siyasi, coğrafi, kültürel ayrılıklardan dolayı ses yapısı, şekil yapısı bakımından farklılaşmış kollarına ---- denir.

Yukarıda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

	I	II	III
A)	lehçe	şive	ağız
B)	ağız	şive	lehçe
C)	şive	ağız	lehçe
D)	ağız	lehçe	şive
E)	lehçe	ağız	şive

7. Köken bakımından dil aileleri içerisinde Türkçe, ---- dilleri arasında yer alır. Turanca olarak da bilinen bu dil aileleri, yapı bakımından sondan eklemeli dillerdendir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Asya B) Avrupa C) Altay
- D) Latin E) Germen

8. Köklü bir geçmişe ve birikime sahip olan sözlükler, bir dilin söz varlığı hakkında bilgiler sunmak için çeşitli ilke ve yöntemlere göre hazırlanmış çalışmalardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatının sözlük çalışmalarından biri değildir?

- A) Divanü Lügâti't - Türk
- B) Kamus-ı Türkî
- C) Lehçe-i Osmanî
- D) Muhakemetü'l Lugateyn
- E) Şecere-i Türkî

9. ---- alfabesi, Türkçenin yazımı için Türkler tarafından kullanılan ilk alfabedir. Sağdan sola, yukarıdan aşağıya doğru yazılmış olan bu alfabede harfler bitişmez. Bu alfabe, 38 harften oluşur.

Bu parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Göktürk
- B) Uygur
- C) Arap
- D) Kiril
- E) Latin

10. **Aşağıdakilerden hangisi, edebiyat için doğru bir ifade değildir?**

- A) Edebiyat, duygu ve düşüncenin estetik bir biçimde aktarılmasıdır.
- B) Edebiyat, dille gerçekleştirilen bir güzel sanat etkinliğidir.
- C) Edebiyat; malzemesi dil, kaynağı yaşantılar ve hayal gücü olan bir yaratıcılıktır.
- D) Edebiyat, gerçeği olduğu gibi aktaran bir hakikat habercidir.
- E) Edebiyat, birçok bilim dalıyla iç içedir.

11. Edebiyat eserinde ortaya konulan bir dünya ve bu dünyanın ilişkiler sistemi sorgulanırken ---- devreye girer ve bu ilişkiler sisteminin neden ve köklerini araştırır; bunları tanımlar. Birçok edebî anlayış ve akım arka planda buna dayanır. Klasisizm, romantizm, realizm, natüralizm, egzistansiyalizm gibi edebiyat akımlarının zeminini hep filozoflar oluşturur. Yazarlar, edebî eserlerinde mutlaka hayat görüşlerini yansıtır. J.P. Sartre, Franz Kafka, Albert Camus... Bizde Peyami Safa'nın *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*, bu ilişkiyi yansıtan eserlerden biridir.

Bu parçaya göre yukarıda boş bırakılan yere hangi bilim dalı getirilmelidir?

- A) tarih B) psikoloji C) antropoloji
- D) sosyoloji E) felsefe

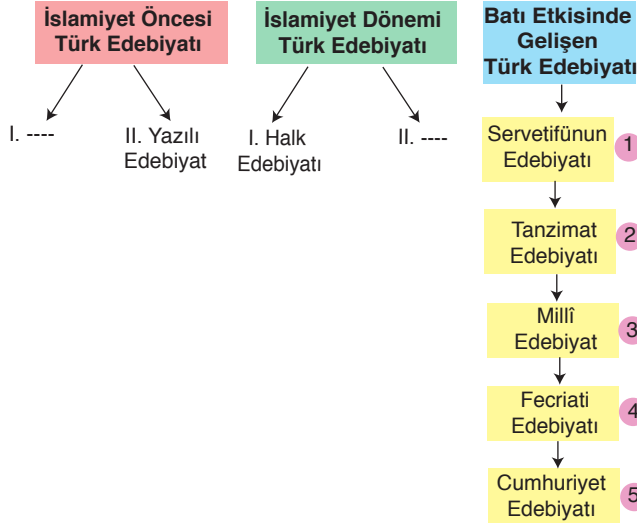
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
B	C	B	B	E	D	C	E	A	D	E

Türk Edebiyatına Giriş

1. Türk edebiyatını, Batılı anlamda dönemlere ayıran edebiyat tarihçimiz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Fuat Köprülü
- B) Nihat Sami Banarlı
- C) Ahmet Kabaklı
- D) Ali Canip Yöntem
- E) Ziya Gökalp

2 ve 3. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

2. Yukarıdaki tabloda boş bırakılan I ve II numaralı yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

I	II
A) Geçiş Dönemi Edebiyatı	Tekke Edebiyatı
B) Destan Dönemi Edebiyatı	Dinî - tasavvufî Edebiyat
C) Göktürk Edebiyatı	Klasik Edebiyat
D) Sözlü Edebiyat	Divan Edebiyatı
E) Sözlü Edebiyat	Avam Edebiyatı

BİLİNÇSEL Yayınları

BİLİNÇSEL Yayınları

BİLİNÇSEL Yayınları

3. Yukarıdaki tabloda karışık olarak verilen "Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı"nın doğru sıralaması, aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) 3 - 2 - 1 - 4 - 5
- B) 2 - 1 - 4 - 3 - 5
- C) 5 - 4 - 3 - 2 - 1
- D) 2 - 4 - 1 - 3 - 5
- E) 2 - 1 - 4 - 5 - 3

4. "Türk Edebiyat Tarihi" Batılı anlamda, belli ölçütlere göre dönemlere ayrılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu ölçütlerden biri değildir?

- A) Dil anlayışı
- B) Dinî hayat
- C) Kültürel farklılaşma
- D) Sanat anlayışı
- E) Gerçeklikle ilişkileri

5. *Ela gözlüm ben bu ilden gidersem
Zülfü perişanım kal melul melul
Kerem et, aklından çıkarma beni
Ağla gözyaşımı sil melul melul*

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Biçim ve üslup özelliklerine göre âşık edebiyatı nazım biçimidir.
- B) Coşku ve heyecanı dile getiren metinlerdendir.
- C) Fonetik (işitsel) sanat ürünlerinden biridir.
- D) İslami dönem Türk edebiyatı içerisinde yer alır.
- E) Dil, göndergesel işlevde kullanılmıştır.

Türk Edebiyatına Giriş

6. Türk dili ve edebiyatının ilk yazılı metinleri olan *Orhun Yazıtları*, ---- eserlerindedir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Uygur Dönemi
- B) Karahanlı Dönemi
- C) Göktürk Dönemi
- D) Osmanlı Türkçesi Dönemi
- E) Eski Anadolu Türkçesi Dönemi

7. Metinlerin sınıflandırılmasında kullanılan aşağıdaki ölçütlerden hangisi üslûpla ilgili değildir?

- A) Hangi konuda yazıldığı
- B) Yazılış yöntemi
- C) Biçim özellikleri
- D) Dil özellikleri
- E) Gerçeği ele alış tarzı

8. V. Nabokov'un, Flaubert'in *Madame Bovary* adlı romanıyla ilgili söylediği şu cümle ---- metinlerin niteliğini ortaya koymaktadır: "Emma Bovary adlı kız hiç yaşamadı; *Madame Bovary* adlı kitap ise sonsuza dek yaşayacak."

Bu parçaya göre boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) sanatsal
- B) tarihî
- C) kurmaca
- D) edebî
- E) yazınsal

9. Öğretici metinlerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Genellikle sözcüklerin herkesçe bilinen anlamı yani gerçek anlamı kullanılır.
- B) Amaç; bir bilgiyi, bir fikri doğrudan okuyucuya aktarmaktır.
- C) İmgelere dayalı bir dil kullanılır.
- D) Bilimsel nitelikler taşır, terim anlamlı sözcüklere çokça yer verilir.
- E) Daha çok, açıklayıcı ve tartışmacı anlatım biçimleri kullanılır.

10. **Seçkin Göz**

Orada.

Ve durduk yerde büyüyen deniz.

Kayalıkları köpüklerle döverek biçimleyen deniz.

Dur, dinle bir bak: Sana bir şey mi söylüyor?...

Ne söylüyor?...

Ve kendi çapında yırtıcı kuşların erişilmez o çığlık çığlığa güzelliği.

Burada.

Aman, bir suç olmasın bu!

İnsan birini sevince her şeyi yapar.

Her şey dedikse mantıklı olsun biraz.

Yanlışım varsa düzelt-me!

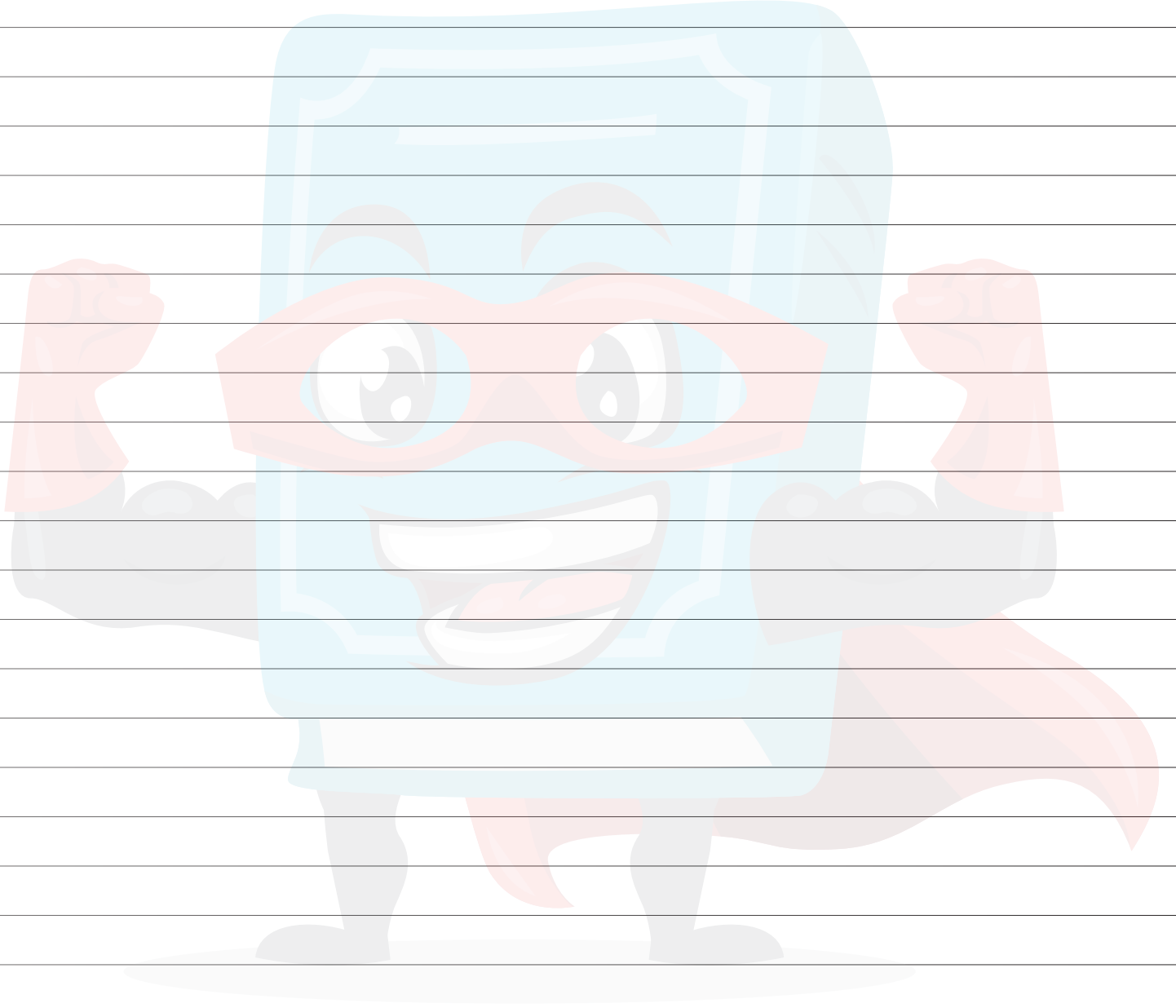
Necati TOSUNER

Bu parçanın, biçim ve üslûp özellikleri dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

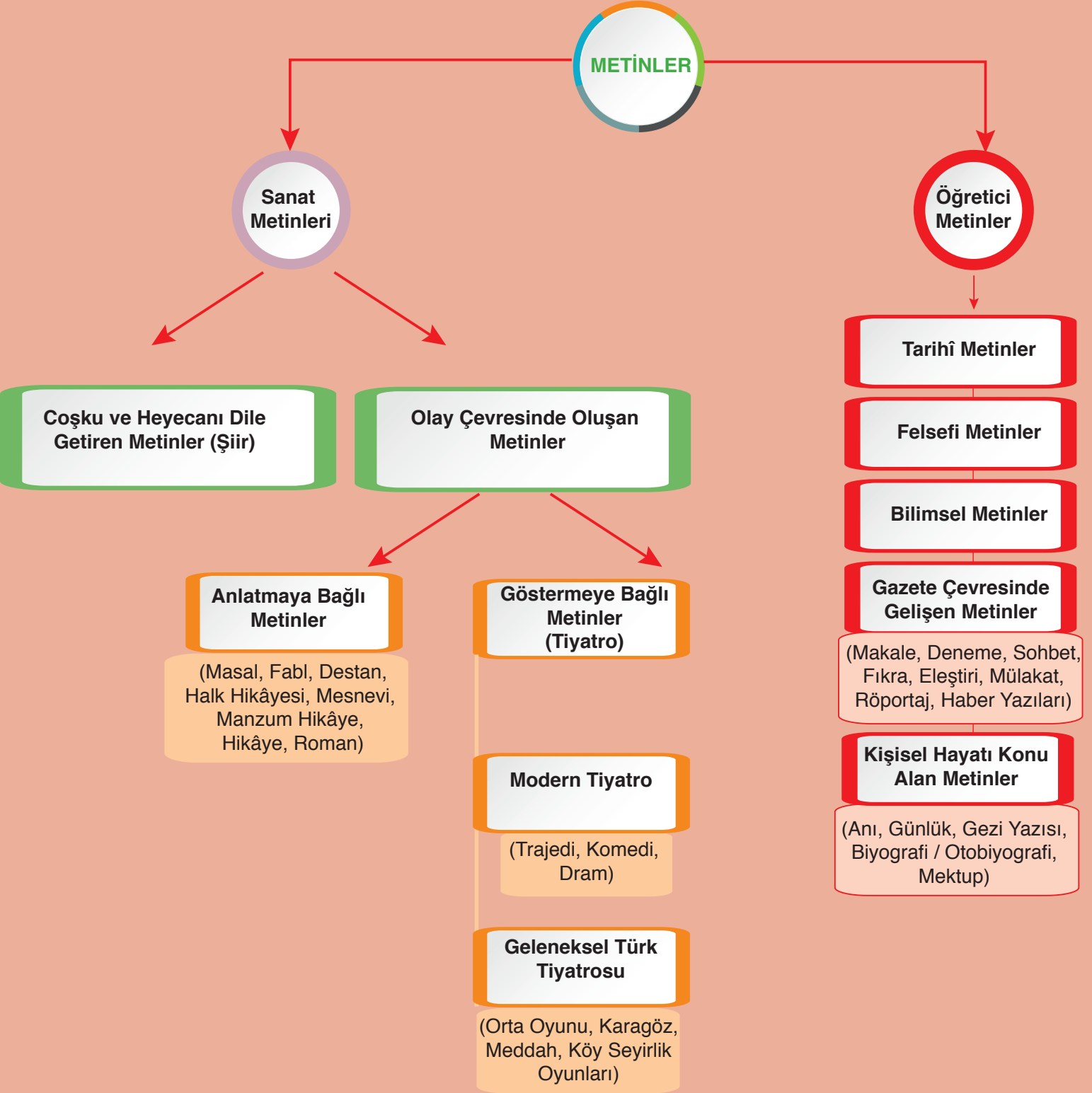
- A) Âşık Edebiyatı
- B) Tanzimat Edebiyatı
- C) Servetifünun Edebiyatı
- D) Millî Edebiyat
- E) Cumhuriyet Edebiyatı

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	D	B	E	E	C	A	B	C	E

GÜÇLÜ EDEBİYAT

METİNLERİN SINIFLANDIRILMASI

1. Öğretici metinlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dil, daha çok, göndergesel işlevde kullanılır.
- B) Günlük yaşantılar, tarihî olaylar, bilimsel gerçekler ele alınır.
- C) Söz sanatlarından, kelimelerin mecaz ve soyut anlamlarından mümkün mertebe yararlanır.
- D) Verilen bilgiler; açıklama, örnekleme ve tanımlamalarla pekiştirilir.
- E) Daha çok, bilimsel eserlerde, ansiklopedilerde, ders kitaplarında kullanılır.

2. Aşağıdakilerden hangisi gazete çevresinde gelişen metin türlerinden biri değildir?

- A) Fıkra
- B) Eleştiri
- C) Sohbet
- D) Röportaj
- E) Anı

3. Aşağıdakilerin hangisinde kişisel hayatı konu alan metinler bir arada verilmiştir?

- A) Günlük – Biyografi – Hatıra
- B) Gezi Yazısı – Otobiyografi – Deneme
- C) Mektup – Röportaj – Günlük
- D) Deneme – Biyografi – Otobiyografi
- E) Hatıra – Makale – Gezi Yazısı

4. Aşağıdakilerden hangisi makalenin özelliklerinden biri olamaz?

- A) Açıklayıcı bir anlatım kullanılması
- B) Nesnel verilerin kullanımına yer verilmesi
- C) Söz oyunlarına başvurulmaması
- D) Konunun bilimsel yönlerle değerlendirilmesi
- E) Sözcüklerin mecaz anlamlarıyla kullanılması

5. İnternet kullanımı, insanların yaşamlarını kolaylaştıran bir işlemdir. Ancak İnternet üzerinde kontrolsüz bir kullanımın yarardan çok zarar getireceğinin bilinmesi gerekir. Özellikle çocukların kullanımında bu hususa dikkat edilmesi ve çocukların mutlak surette kontrollü bir şekilde İnternette zaman geçirmesine özen gösterilmelidir. Çocuklar, belli bir yaşa kadar İnternette tek başlarına zaman geçirmemelidir. Eğer buna dikkat edilmezse gelişimleri için son derece zararlı ve tehlikeli olan içeriklere ulaşabilirler. Bütün bunlar ise çocuğun ciddi sorunlar yaşamasına neden olacaktır.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Açıklayıcı bir anlatım kullanılmıştır.
- B) Öğretici metin özelliği taşımaktadır.
- C) Kişisel hayatı konu alan metin türlerinin birinden alınmıştır.
- D) Okuyucuya bilgi vermek amaçlanmıştır.
- E) Bir görüşü savunmak amacıyla kaleme alınmıştır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanıtı vardır?

- A) Dilekçe adı verilen resmî mektuplarda bir üst makama hitap ediliyorsa "arz ederim", bir alt makama hitap ediliyorsa "rica ederim" ifadesi kullanılır.
- B) Anılar, yazıldığı günün tarihinin atılması yani belirtilmesi bakımından günlüklerden ayrılır.
- C) Eski Türk edebiyatında mektupların ve süslü nesirlerin toplandığı eserlere "münşeât" adı verilir.
- D) İnternet ortamında oluşturulan günlük türündeki kişisel sayfalara "blog" adı verilir.
- E) Portre ve monografi, biyografi çeşitlerindedir.

Metinlerin Sınıflandırılması (Öğretici Metinler)

1. Test

7. Deneme ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) İspatlama kaygısı yoktur, öznellik söz konusudur.
- B) Genel olarak açıklayıcı ve tartışmacı anlatım tekniği kullanılır.
- C) Gazete çevresinde gelişen öğretici metinlerdendir.
- D) Samimi, senli benli bir dille ve okuyucu ile konuşuyormuş gibi yazılır.
- E) Konu sınırlaması yoktur, herhangi bir konuda yazılabilir.

8. Aşağıdakilerin hangisinde röportajla ilgili bilgi yanlıştır?

- A) Kişisel hayatı konu alır ve sözlü anlatım türü olarak görülür.
- B) Gazetecilerin; bir yeri, kurumu ya da kişiyi ziyaret edip, orada edindiklerini kişisel düşünceleriyle birleştirip fotoğraflarla belgelemesiyle oluşturulur.
- C) İşlenen konunun anlatımında diyaloglardan yararlanır, genellikle soru-cevap tarzında olur.
- D) Verilen bilgiler ve ortaya konan belgeler gerçeği yansıtır.
- E) Resimler, grafikler, istatistiksel bilgiler, uzman görüşleri birer belge olarak kullanılır.

9. Dünya edebiyatında bugünkü anlamda deneme türünün öncüsü ve en önemli ismidir. "Denemeler" adlı eseri, Türk edebiyatında Sabahattin Eyüboğlu tarafından Türkçeye çevrilmiştir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bacon
- B) Andre Gide
- C) Montaigne
- D) La Fontaine
- E) Petrarca

BİLİNÇSEL Yayınları

BİLİNÇSEL Yayınları

BİLİNÇSEL Yayınları

10. Bir kimsenin başından geçen, kendi döneminde ortaya çıkan olay ve olguları bilgilerine, gözlem ve izlenimlerine bağlı olarak anlattığı yazılardır. Bu tür yazılar, yaşanılmakta olanı değil yaşanmış anlatır.

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıda sözü edilen metin türünün örneklerinden biri değildir?

- A) Kırk Yıl (Halit Ziya Uşaklıgil)
- B) Zoraki Diplomat (Yakup Kadri Karaosmanoğlu)
- C) Mor Salkımlı Ev (Halide Edip Adıvar)
- D) Bir Siyah Saçlı Kadının Gezi Notları (Buket Uzuner)
- E) Diyorlar ki (Ruşen Eşref Üneydin)

11. Türk edebiyatında ---- kaleme aldığı ---- adlı eser, gezi türünün önemli örneklerinden biridir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Seydi Ali Reis'in – Miratü'l Memalik
- B) Evliya Çelebi'nin – Seyahatname
- C) Piri Reis'in – Kitab-ı Bahriye
- D) Babürşah'ın – Babürname
- E) Kâtip Çelebi'nin – Fezleke

12. Güncel gazete yazılarıdır. Günümüzde "köşe yazısı" olarak adlandırılır. Kısa yazılardır; konunun ayrıntılarına pek girilmez. Yazarın kişisel düşünceleri yani öznellik ağır basar. Türk usulü yazı tipi olarak da bilinir.

Bu parçada sözü edilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme
- B) Fıkra
- C) Söyleşi
- D) Röportaj
- E) Makale

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C	E	A	E	C	B	D	A	C	E	E	B

1. Hayatları, ilgi ve çalışmalarıyla yaşadıkları toplumda ve çağda ön planda olan, sıra dışı hayatlarıyla insanların dikkatini çeken kişiler hakkında bir başkası tarafından kaleme alınan hayat hikâyelerine ---- adı verilir.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) anı
B) günlük
C) biyografi
D) gezi yazısı
E) otobiyografi

2. İnsan, kimi zaman içini dökmeden edemez. Bir dost, bir arkadaş o dakikalarda paha biçilemez bir değer kazanır ancak her şey bir dosta söylenmez ki. O zaman insan, alır eline kalemi ve içinin kıvrımlarında dolaşmaya başlar. Masanın başında, kalemin ucunda döker tüm iç dünyasının inceliklerini. Sonra da tüm bu anlatılanları tesciller gibi üzerine bir de tarih atar.

Bu parçada sözü edilen yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme
B) Anı
C) Söyleşi
D) Günlük
E) Otobiyografi

3. **Aşağıdakilerin hangisinde düzyazı türleriyle ilgili bir bilgi yanlışlığı vardır?**

- A) Eskiden biyografik eserlere "tercüme-i hâl" denmiştir.
B) Divan edebiyatında sanatçıların hayatı ve eserleri hakkında bilgi veren eserlere "tezkire" denir.
C) Bir kişinin kendi hayatını anlattığı yazılara "otobiyografi" denir.
D) Bir kişinin fiziksel ve ruhsal niteliklerini anlatan metinlere "öz geçmiş" denir.
E) Bilimsel yöntemler izleyerek uzun araştırmalar sonucu objektif bir şekilde ortaya konulan biyografik eserlere "monografi" adı verilir.

4. **Aşağıda verilen cümlelerin hangisi ayraç içindeki eserle ilgili değildir?**

- A) Peyami Safa'nın kaleme aldığı bu eser, edebiyatımızda ilk otobiyografik roman olarak kabul edilir. (Dokuzuncu Hariciye Koğuşu)
B) Türk edebiyatında ilk makale, İbrahim Şinasi tarafından Tercümân-ı Ahvâl gazetesinde yayımlanan yazıdır. (Mukaddime)
C) Ziya Paşa, Hürriyet gazetesinde yayımladığı bu makalesinde halk şiirini över, divan şiirini eleştirir. (Şiir ve İnşa)
D) Ömer Seyfettin, Genç Kalemler adlı dergide yayımlanan bu makalesinde sade Türkçeyi savunur. (Yeni Lisan)
E) Direktör Ali Bey'in kaleme aldığı bu eser, günlük türünün ilk örnekleri arasındadır. (Defter-i Âmâl)

5. I. Biyografi – öz geçmiş

II. Tenkit – eleştiri

III. Ruznâme – günlük

IV. Fıkra – köşe yazısı

V. Seyahatnâme – gezi yazısı

Yukarıda numaralanmış yazı türlerinden hangisi birbiriy-le örtüşmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıda yer alan, Türk edebiyatındaki eser-tür eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Tahrîb-i Harâbât (Namık Kemal) – Batılı ilk edebî eleştiri
B) Seyahatnâme (Evliyâ Çelebi) – İlk seyahatname
C) Mecâlisü'n Nefâis (Ali Şir Nevâi) – İlk tezkire
D) Tercümân-ı Ahvâl Mukaddimesi (Şinasi) – İlk makale
E) Diyorlar ki (Ruşen Eşref Ünaydın) – Batılı ilk röportaj

Metinlerin Sınıflandırılması (Öğretici Metinler)

7. Biyografinin İslam geleneğindeki karşılığına ---- adı verilir. Bunun ilk örneği Hz. Muhammed'in hayatı üzerine yazılmıştır. Hz. Muhammed'in hayatını anlatan, ---- adı verilen eserler de biyografi örneğidir. Divan edebiyatında ---- de sanatçıların yaşamı ve eserleri hakkında bilgi veren yazılardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) cönk – tercümei hâl – tezkire
B) tezkire – menâkıbnâme – siyer
C) tercümei hâl – siyer – tezkire
D) menâkıbnâme – siyer – ruzname
E) ruzname – tercümei hâl – münşeât
8. Ziya Paşa'nın ----, Muallim Naci'nin ----, Ahmet Rasim'in ----, Halit Ziya Uşaklıgil'in ---- Türk edebiyatında edebî yönü ağır basan anılardır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdaki yapıtlardan hangisi getirilemez?

- A) Falaka
B) Kırık Hayatlar
C) Ömer'in Çocukluğu
D) Saray ve Ötesi
E) Defter-i Âmâl

9. Aşağıdakilerden hangisi gezi yazısı örneklerinden biri değildir?

- A) Hac Yolunda
B) Avrupa'da bir Cevelan
C) Anadolu Notları
D) Boğaziçi Yalıları
E) Mavi Anadolu

10. Aşağıda verilen eserlerden hangisinin türü yanlış verilmiştir?

- A) Miratü'l Memâlik (Seydi Ali Reis) – Seyahatname
B) Babürname (Babürşah) – Anı
C) Heşt Behişt (Sehi Bey) – Tezkire
D) Keşfü'z Zünûn (Kâtip Çelebi) – Bibliyografi
E) Şikayetname (Fuzuli) – Ruzname

11. Ahmet Haşim'in *Bize Göre*, Cemil Meriç'in *Bu Ülke*, Nurullah Ataç'ın *Günlerin Getirdiği*, Sabahattin Eyüpoğlu'nun *Mavi ve Kara* adlı eserleri Türk edebiyatının önemli ---- yazılardır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) deneme
B) gezi
C) söyleşi
D) fıkra
E) eleştiri

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış vardır?

- A) Halide Edip Adivar'ın "Handan" adlı romanı, anı biçiminde yazılmış romanlardandır.
B) Cahit Sıtkı Tarancı'nın Ziya Osman Saba'ya gönderdiği mektuplar, "Ziya'ya Mektuplar" adlı eserde toplanmıştır.
C) Nurullah Ataç'ın "Günce", Cemil Meriç'in "Jurnal" adlı eserleri günlük türünde yazılmıştır.
D) Direktör Ali Bey'in "Seyahat Journalı" adlı eseri, günlük türünün ilk örneklerindedir.
E) Cenap Şahabettin'in *Hac Yolunda* ve *Avrupa Mektupları*, Ahmet Rasim'in *Romanya Mektupları* adlı gezi yazısı türündeki eserleri mektup biçiminde kaleme alınmıştır.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
C	D	D	E	A	B	C	B	D	E	A	A

Metinlerin Sınıflandırılması (Anlatmaya Bağlı Metinler)

3. Test

1. Aşağıdakilerden hangisi anlatmaya bağlı metin türlerinden biri değildir?

A) Hikâye B) Masal C) Destan
D) Mesnevi E) Meddah

2. Aşağıdaki karşılaştırmaların hangisinde bir yanlılık yapılmıştır?

A) Roman uzun, hikâye ise romana göre daha kısa edebî türdür.
B) Hikâyenin bölümleri belli ve tek tema etrafında birleşirken romanın öğeleri belli bir tema etrafında birleşmez.
C) Roman çok boyutlu, çoğulcu bir bakışa sahiptir; hikâye ise tek boyutludur.
D) Romanın öyküye göre daha uzun olması, olayların ve kişilerin detaylı ve çok yönlü anlatılmasını sağlar.
E) Hikâye, olayların sebebini araştırmaz; roman ise ele aldığı konuyu bir mesele hâline getirir.

3. Karakter, başkalarına benzemekten çok, başkalarından farklılıkları olan yani özgün özellikleriyle belirginleşen kahramandır. Toplum içinde kalmakla birlikte romanda öncelikle kendi kimliğini ve kişiliğini temsil eder. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Huzur* romanındaki ----, Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar* romanındaki ----, Yusuf Atılgan'ın *Anayurt Oteli* romanındaki ----, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Kiralık Konak* romanındaki ---- birer karakterdir.

Bu parçada boş bırakılan yerlerden birine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Feride B) Hakkı Celis C) Mümtaz
D) Zebercet E) Selim Işık

4. Romanlarında farklı düşünce yapısına veya yaşayış tarzına sahip olma veya farklı kişilik özelliklerini yansıtmaya "çatışma" kavramı ile açıklanır. Çatışmalar, karşıt karakterli kişiler ve kavramlar çerçevesinde ortaya çıkar. Doğu-Batı, halk-aydın, köylü-ağa, işçi-işveren kavramları ve kişileri romanlarda karşı karşıya getirilir, böylece bir çatışma ortaya çıkar. Örneğin ---- kaleme aldığı ---- romanı, bu çatışmanın oluşturulduğu romanlardan biridir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Peyami Safa – Fatih - Harbiye
B) Ahmet Mithat Efendi – Felatun Bey ile Râkım Efendi
C) Kemal Tahir – Devlet Ana
D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu – Yaban
E) Kemal Bilbaşar – Cemo

5. Nehir romanı, birbirlerinden ayrı eserler olarak kaleme alınmış ancak bazı ortak temaları, karakterleri, konuları ve motifleri olan kitapları topluca ifade etmek için kullanılan bir kavramdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi nehir romana örnek değildir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Mahur Beste-Huzur-Sahnenin Dışındakiler" romanları
B) Tarık Buğra'nın "Küçük Ağa-Küçük Ağa Ankara'da-Firavun İmanı" romanları
C) Hüseyin Nihal Atsız'ın "Bozkurtların Ölümü-Bozkurtların Dirilişi" romanları
D) Peyami Safa'nın "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu-Fatih-Harbiye-Yalnızız" romanları
E) Kemal Tahir'in "Esir Şehrin İnsanları-Esir Şehrin Mahpusu-Yol Ayrımı" romanları

6.

	I. Grup	II. Grup
I	Cezmi	İlk polisiye roman
II	İntibah	İlk edebî roman
III	Araba Sevdası	İlk tarihî roman
IV	Taaşuk-ı Talat ve Fitnat	İlk realist roman
V	Esrar-ı Cinayat	

Bu tabloda I. grupta verilen eserler, II. gruptaki türler ile eşleştirildiğinde numaralı eserlerden hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Aşağıda hikâye ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Her hikâye, bir olay veya duruma dayanır.
 B) Olaylar, birinci ya da üçüncü kişi ağzıyla anlatılır.
 C) Kişilerin hayatlarının belli ve kısa bir anı anlatılır, ayrıntılara girilmez.
 D) Her hikâyenin yapısını oluşturan başlıca üç öge vardır: şahıs kadrosu, olay veya durum, yer.
 E) Hikâye, birbirine neden-sonuç ilişkisiyle bağlanmış küçük olaylar zinciri üzerine kurulur.

8. **Aşağıdaki eser-tür eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Benim Adım Kırmızı – otobiyografik roman
 B) Eylül – psikolojik roman
 C) Bir Bilim Adamının Romanı – biyografik roman
 D) Sinekli Bakkal – töre romanı
 E) Yaban – tezli roman

BİLİNÇSEL Yayınları

BİLİNÇSEL Yayınları

BİLİNÇSEL Yayınları

9. Yirmi yaşından fazla göstermeyen bir delikanlı, çadırın önünde yan yatırılmış bir el arabasının üstüne oturarak saz çalıyordu. Başını göğsüne yatmış ve gözleri yere dikilmiş olduğu için çehresini tamamen görmeye imkân yoktu. Fenerin aydınlatığı alını, aşağı yukarı kayan parmaklarının altında canlı bir mahlûk gibi titriyordu. Tellere vuran sağ eli küçük fakat kendinden emin hareketler yapıyordu, bu el sazın gövdesine her yaklaştıkça insan, sanki o tahta ile bu et arasında gizli fakat çok manalı ve mühim bir konuşma oluyormuş zannediyordu.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sade ve anlaşılır bir dille yazılmıştır.
 B) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
 C) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
 D) Kurmaca nitelikli bir metinden alınmıştır.
 E) III. kişili anlatıcının anlatımıyla yazılmıştır.

10. **Aşağıdakilerden hangisi öykü ile ilgili değildir?**

- A) Olay örgüsü ve şahıs kadrosu
 B) Serim-düğüm-çözüm bölümleri
 C) Yoğun anlatıma yer verme
 D) Betimleyici ögeler kullanma
 E) Kostüm ve dekoru önemseme

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
E	B	A	C	D	D	E	A	B	E

Metinlerin Sınıflandırılması (Anlatmaya Bağlı Metinler)

4. Test

1. ----, varoluşçuluk ve Franz Kafka'nın yazdığı hikâyelerden sonra oluşan bir tarzdır. Bu hikâye tarzı, Çehov tarzı denilen hikâyeciliğe bağlı olarak gelişmiştir. Çehov öykü tarzının devamı niteliğindedir. Modern hikâyecilik olarak da adlandırılan bu tarz, Türk edebiyatında ilk Haldun Taner'in hikâyelerinde görülür. Erdal Öz, Oğuz Atay, Bilge Karasu, Nezihe Meriç, Ferit Edgü bu türün temsilcileridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ben merkezli hikâye
B) Olay hikâyesi
C) Durum hikâyesi
D) Halk hikâyesi
E) Fantastik hikâye

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?
- A) İtalyan yazar G. Boccacio'nun *Decameron* adlı eseri hikâye türünün ilk örneğidir.
B) Türk edebiyatında ilk hikâye örneği Ahmet Mithat Efendi'nin *Letâif-i Rivayat* adlı eseridir.
C) Şemsettin Sami'nin *Küçük Şeyler* adlı eseri, Türk edebiyatında ilk Batılı hikâye örneğidir.
D) Ömer Seyfettin, olay hikâyesinin Türk edebiyatındaki ilk ve en önemli temsilcisidir.
E) Durum hikâyesinin Türk edebiyatındaki ilk temsilcisi Memduh Şevket Esendal'dır.

3. Romanlardaki anlatım tekniklerinden biri olan metinler arası ilişki, metinler arası ilişkiler; kolaj, pastiş, ironi, parodi ve montaj gibi tekniklerden biri ya da birkaçı kullanılarak yapılır. Bu tekniklerden;

- **Pastış:** Tanınmış bir sanatçının üslubunu veya esprisini taklit etmektir.
- **İroni:** Eserin konusunu değiştirerek ciddi bir eserden gülünç, eğlendirici bir eser üretmek, gülünç bir dönüştürme yapmaktır.
- **Parodi:** Eserin gülünç, zekice ve doğal bir espri çerçevesinde taklit edilmesidir.
- **Kolaj:** Yazarın, başkasına ait bir söz ya da yazıyı olduğu gibi eserinde kullanmasıdır.
- **Montaj:** Yazarın bir başkasına ait hazır kalıp ifadeleri alıntı yapıp eserine monte etmesidir. diyebiliriz.

Yukarıda verilen anlatım tekniklerinden hangisinin tanımını yanlışdır?

- A) Pastış
B) İroni
C) Parodi
D) Kolaj
E) Montaj

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde boş bırakılan yere, aşağıdaki sanatçı getirilirse bilgi yanlışı olur?

- A) ---- *Ölmez Otu, Orta Direk, Yer Demir Gök Bakır* adlı eserleri nehir romana örnektir. (Yaşar Kemal)
B) ---- *Tutunamayanlar, Tehlikeli Oyunlar* Türk edebiyatının ilk postmodern romanlarındandır. (Oğuz Atay)
C) ---- *Ateşten Gömlek, Vurun Kahpeye, Türk'ün Ateşle İmtihanı*, Kurtuluş Savaşı'nı konu alan eserleridir. (Halide Edip Adıvar)
D) ---- ilk edebî roman *İntibah*'ı, ilk tarihî roman *Cezmi*'yi kaleme almıştır. (Namık Kemal)
E) ---- *Şık, Şıpsı, Mürebbiye* adlı romanlarında yanlış Batılılaşma konusunu işlemiştir. (Hüseyin Cahit Yalçın)

Metinlerin Sınıflandırılması (Anlatmaya Bağlı Metinler)

5. Halk hikâyesi, hikâye türünün en eski örnekleri olan ve destandan modern hikâyeye geçişi sağlayan anonim eserlerdir. ----, Türk edebiyatında bu özelliğe sahip ilk örnektir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Leyla ile Mecnun
- B) Dede Korkut Hikâyeleri
- C) Kitab-ı Hikâye-i Garibe
- D) Köroğlu Hikâyeleri
- E) Letaif-i Rivayat

6. “Sevgili gençler, sonunda yaz tatili geldi. Artık bir ağacın gölgesinde, bir şezlongun üzerinde, bir deniz kenarında, bir köy bahçesinde ya da ayrılmadığınız evimizin en güzel köşesinde rahat rahat birçok kitap okuyabilirsiniz. Ancak bunlar rastgele kitaplar olmasın sakın. Size tavsiyem şudur: Doğayı yanı başınızda hissedebileceğiniz, ruh dünyanın sesini duyabileceğiniz, duygularınızı harekete geçirebileceğiniz romanlar tercih edin.”

diyen birinden, aşağıdaki eserlerden hangisini okuması beklenemez?

- A) Genç Werther’in Acıları (Goethe)
- B) Sefiller (Victor Hugo)
- C) Yüzbaşının Kızı (Puşkin)
- D) Wilhelm Tell (Schiller)
- E) Romeo ve Juliet (W. Shakespeare)

7. **Aşağıdakilerden hangisi “manzum hikâyenin” özelliklerinden biri değildir?**

- A) Didaktik şiir özelliği gösterir.
- B) Hikâyede bulunan “olay, yer, zaman, kişiler” manzum hikâyede de bulunur.
- C) Dörtlük, beyit, bent şeklinde yazılabilir.
- D) Ölçü ve uyağa dikkat edilir.
- E) Millî edebiyat döneminde yaygınlaşmaya başlamıştır.

8.

SEMAVER

Sabah ezanı okundu. Kalk yavrum, işe geç kalacaksın. Ali nihayet iş bulmuştu. Bir haftadır fabrikaya gidiyordu. Anası memnundu. Namazını kılmış, duasını yapmıştı. İçindeki Cenabı Hak’la beraber oğlunun odasına girince uzun boyu, geniş vücudu ve çok genç çehresi ile rüyasında makineler, elektrik pilleri, ampuller gören, makine yağları sürünen ve bir dizel motoru homurtusu işiten oğlunu evvela uyandırmaya kıyamadı. Ali işten çıkmış gibi terli ve pembe idi.

Halıcioğlu’ndaki fabrikanın bacası kafasını kaldırmış, bir horoz vekarıyla sabaha, Kâğıthane sırtlarında beliren fecr-i kâzibe bakıyordu. Neredeyse ötecekti.

Bu metinle ilgili; biçim, içerik ve anlatım özellikleri göz önünde bulundurulduğunda aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olay, kişiler, yer ve zaman gibi hikâye unsurlarına yer verilmiştir.
- B) Üçüncü ağızdan anlatım söz konusudur.
- C) Sıradan insanların hayatını konu almıştır.
- D) Bilinç akışı tekniği kullanılmıştır.
- E) Kahraman bakış açılı anlatıcı vardır.

1	2	3	4	5	6	7	8
A	C	D	E	B	E	E	E

Metinlerin Sınıflandırılması (Anlatmaya Bağlı Metinler)

5. Test

1. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi, Çehov tarzı hikâye için doğru değildir?

- A) Olay öyküsünde olduğu gibi serim, düğüm, çözüm aşamaları yoktur.
- B) Kahramanların ruhsal durumlarından çok, aralarındaki çatışmalara dayalı olaylar üzerinde durulur.
- C) Duygulara, düşüncelere, imgelere, psikolojik tasvirlere ağırlık verilir.
- D) Okuyucunun hayal kurması hedeflenir.
- E) Günlük yaşamdaki sıradan kişiler, hikâyelerin kahramanlarını oluşturur.

2. Olay ağırlıklı öykülere “olay öyküsü” denir. Bu tür öykülere klasik öykü denildiği gibi “Maupassant tarzı öykü” de denilmektedir. ----, bu türün edebiyatımızdaki temsilcilerinden biridir.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Ömer Seyfettin
- B) Refik Halit Karay
- C) Reşat Nuri Güntekin
- D) Necati Cumalı
- E) Memduh Şevket Esendal

3. I. Tarık Buğra
II. Yakup Kadri Karaosmanoğlu
III. Memduh Şevket Esendal
IV. Sait Faik Abasıyanık
V. Samim Kocagöz

Numaralanmış sanatçılarımızdan hangileri, Türk edebiyatında Çehov tarzı hikâyenin önemli temsilcileridir?

- A) I ve II
- B) I, II ve V
- C) III ve IV
- D) II ve V
- E) I, III ve IV

4. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Günümüzdeki roman ve hikâyenin divan edebiyatındaki karşılığı kasidedir.
- B) Anonim olan ve bir ön söz, 12 hikâyeden oluşan *Dede Korkut Hikâyeleri*, destan geleneğinden halk hikayeciliğine geçişin ilk örneğidir.
- C) Halk hikâyeleri; âşıklar ve meddahlar tarafından anlatılan, aşk ve kahramanlık gibi konuları işleyen, nazım-nesir karışık anlatılardır.
- D) *Kerem ile Aslı*, *Emrah ile Selvihan*, *Tahir ile Zühre* aşk konulu halk hikâyeleridir.
- E) *Yusuf u Züleyha*, *Leyla vü Mecnun*, *Hüsrev ü Şirin* ve *Cemşid ü Hurşid* konusunu bir aşk hikâyesinden alan mesnevilerdir.

5. Aslolan ismi Ahmet Mirza olan Kerem, İsfahan şahının çocuğudur. Ermeni rahibinin kızı Aslı ile şahın oğlu Kerem birbirlerini severler. Şah, rahipten kızını çocuğuna ister. Rahip, bir Müslüman'a kız vermek istemez fakat hükümdarın isteğini de reddedemez; bir süre ister ve bu mühletin içinde saklıca memleketten kaçır. Kerem de Aslı'nın peşinden yola düşer. İşte Kerem, sevmiş olduğu kızın ardınca tüm Anadolu'yu baştan başa gezer ve şöyle der:

Bir han köşesinde kalmışam hasta
Gözlerim kapıda kulağım seste
Kendim gurbet elde gönül heveste
Gelme ecel gelme üç gün ara ver
Al benim sevdami götür yâre ver

Bu parça, aşağıdaki hikâye türlerinden hangisinin örneği olabilir?

- A) Olay hikâyesi
- B) Durum hikâyesi
- C) Halk hikâyesi
- D) Küçürek hikâye
- E) Fantastik hikâye